

Канна Інна Михайлівна

здобувач вищої освіти

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Пріснякова Людмила Макарівна

кандидат психологічних наук, доцент

завідувач кафедри психології

Дніпровського гуманітарного університету

РІВНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ СТРАХІВ

Страх – емоція, що виникає в ситуаціях загрози біологічному або соціальному існуванню індивіда і спрямована на джерело дійсної чи уявної небезпеки. Для людини, як біологічної істоти виникнення страху не тільки доцільно, але і корисно. Однак для людини, як соціальної істоти страх часто стає перешкодою для досягнення поставлених цілей. В деяких випадках страх виконує позитивну функцію – примушує мобілізувати доступні ресурси, але буває й так, що страх набуває зовсім іншої природи і замість мобілізації ресурсів призводить до їх блокування, починає гальмувати будь-які форми соціальної активності і приносить масу неприємних переживань. Тому важливо, щоб страхи не стали причиною дезадаптації дитини, його замкненості, настороженості, відчуження від соціуму. Саме тому, ця проблема викликає великий інтерес зі сторони вчених і вже на сучасному етапі вивчення можна виділити декілька рівнів дослідження проблеми страхів:

1. **На соціально-філософському рівні** істотний вклад внесли такі науковці, як Дж. Локк, Б. Спиноза, П. Тилліх, М. Хайдеггер, К. Ясперс, де страх розглядався авторами, як неминуча тривога, яка лежить в основі людського існування. Основою таких робіт було уявлення про те, що культурна історія людства с самого початку породжена страхом, виявляла суттєвий вплив на весь хід історії;

2. На психофізіологічному рівні можна виділити дослідження І. П. Павлова, П. В. Симонова, Ч. Дарвіна, У. Джеймса, К. Ізарда, У. Макдаугалла та ін., які розглядали уявлення про вроджені передумови страху, механізми його виникнення, психофізіологічні прояви, функції;

3. На соціально-психологічному рівні праці В. І. Гарбузова, А.І. Захарова, А. М. Прихожан, Г. Еберлейн та ін., забезпечили вивчення страхів як невід'ємної ланки в еволюції людського роду, виділив психологічну структуру страху, динаміку впливу соціально-психологічних факторів на виникнення страхів.

Питання розвитку страхів є актуальною темою на будь-якому етапі розвитку особистості, проте максимальний інтерес зі сторони дослідників припадає саме на період юнацтва (студентський вік). Юнацтво – це відносно самостійний період життя, це певний етап соціалізації, адже відбувається перехід від залежного дитинства до самостійного і відповідального майбутнього. Відбувається зміна провідної діяльності, від навчальної (підлітковий вік) до навчально-професійної, що призведе до прийняття рішення відносно професійного самовизначення. Новоутворенням юнацтва є криза ідентичності та самовизначення особистості. Юнацький вік – важкий період становлення особистості, який нерідко супроводжується невизначеністю та суперечливістю. Страх – негативна емоція, що виникає в ситуації уявної або реальної загрози біологічному чи соціальному існуванню людини. На сьогоднішній день немає жодної людини, які й би не була знайома ця емоція, адже будь-яка визначна подія пов'язана зі страхом тою чи іншою мірою. На сьогодні не існує однозначної думки щодо трактування поняття «страх» і тому важливим є аналіз та систематизація існуючих даних з проблеми страхів, зокрема, питання щодо розкриття змісту поняття «страх» у дослідженнях вітчизняних та закордонних психологів, його видів та форм прояву.